

Zilte Agriport Westergozone – de tweede fase

Plan van Aanpak

Projectbureau Westergozone
t.a.v. dhr. G. Boesjes
Heliconweg 62
8901 BL LEEUWARDEN

Grontmij Nederland bv
Drachten, 9 januari 2009

Verantwoording

Titel : Zilte Agriport Westergozone – de tweede fase
Subtitel : Plan van Aanpak
Projectnummer : 254032
Referentienummer :
Revisie :
Datum : 9 januari 2009

Auteur(s) : T.A. Verver
E-mail adres : Tim.verver@grontmij.nl
Gecontroleerd door : E.C.J. van Nijen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : Y. de Leeuw
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zonedauw 2
9202 PA Drachten
Postbus 91
9200 AB Drachten
T +31 512 33 52 33
F +31 512 51 02 00
noord@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Aquacultuur Westergozone – het vervolg	4
2	Fase 2: Implementatie Zilte Agriport Westergozone	5
3	Projectorganisatie, planning en kosten	7

1 Aquacultuur Westergozone – het vervolg

Aquacultuur Westergozone – de stand van zaken

Op initiatief van het projectbureau Westergozone en de NOM is de projectgroep Aquacultuur in 2008 gestart met de voorbereiding van een nieuw project met als werktitel “Zilte Agriport Westergozone”. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de afronding van de eerste fase van het project, eind 2008. De eerste fase bestond er uit om de kansen voor aquacultuur als nieuwe bedrijfstak in de Westergozone in kaart te brengen, zowel vanuit economisch perspectief, als vanuit landschappelijk en ruimtelijk perspectief.

In december 2008 is de rapportage van deze eerste fase opgeleverd. De uitkomsten wijzen uit dat er wel degelijk kansen liggen voor aquacultuur in de Westergozone, maar dat er nog wel werk aan de winkel is op een aantal fronten. Maar hoe nu verder? Wat moet er nu gebeuren om aquacultuur als volwaardige bedrijfssector te ontwikkelen in de Westergozone? Het antwoord hierop is niet in één regel te vatten. In dit plan van aanpak beschrijven we de werkzaamheden voor het vervolgtraject.

Het vervolg

Met de resultaten uit de studie in de eerste fase is het nu van belang om door te zetten naar de uiteindelijke doorontwikkeling van aquacultuurbedrijvigheid in de Westergozone. Het vervolgtraject bestaat grofweg uit de volgende fasen:

Fase 2: Implementatie Zilte Agriport Westergozone

Fase 3: Praktijk- en Kenniscentrum

Fase 4: Doorkijk naar realisatie en opschaling

Dit plan van aanpak beschrijft de werkzaamheden die gepaard gaan met fase 2, de implementatie van aquacultuur in de Westergozone.

2 Fase 2: Implementatie Zilte Agriport Westergozone

In deze tweede fase gaan we concreet met de ondernemers en overheden aan de slag om aquacultuur in de Westergozone handen en voeten te geven. Dit is in een aantal werkstappen weer te geven.

Stap 1a – Bijeenkomst met ondernemers en vissers

De eerste stap is het bij elkaar brengen van ondernemers die plannen hebben om met aquacultuur aan de slag te gaan in de Westergozone. Dat kunnen ondernemers zijn vanuit het gebied zelf, of van daarbuiten. Bij de workshop die is gehouden in november is een aantal enthousiaste ondernemers aanwezig geweest, die hiervoor in ieder geval een uitnodiging verdienen. Daarnaast kunnen ook vanuit de visserij mensen aanschuiven die moet ideeën rondlopen om binnendijkse activiteiten te ontplooiën.

In deze bijeenkomst wordt met name ingegaan op de mogelijkheden als het gaat om het ontwikkelen van een zogenaamd aquacultuurpark. We zien voor deze sector een meerwaarde in clustering van bedrijvigheid. In deze bijeenkomst kan deze meerwaarde onder de ondernemers verder worden uitgediept en uitgewerkt. Waar kan men elkaar versterken, aan welke voorwaarden moet een dergelijk aquacultuurpark voldoen etc. etc.

In het verlengde van deze eerste kennismaking verdient het de aandacht om een platform op te richten, waarbinnen de diverse actoren elkaar makkelijk kunnen vinden en kennis kunnen uitwisselen. Zowel de gesprekken met de actoren als de workshop hebben uitgewezen dat deze behoefte bestaat. Er is binnen aquacultuur nog veel te ontdekken, en er zijn dan ook vele partijen actief bezig om kennis te ontwikkelen. Om niet telkens het wiel opnieuw uit te hoeven vinden is het wenselijk om een platform te creëren waar men terecht kan voor vragen en antwoorden. Het is in dit kader interessant om bij dit platform ook de vissers te betrekken die "vanaf zee" momenteel nadenken over mogelijkheden om met (binnendijkse) aquacultuur te starten.

Stap 1b – Intentieovereenkomsten

Op basis van de uitkomsten uit de workshop vragen we de ondernemers bij een aparte bijeenkomst met de Stuurgroep Westergozone een intentieovereenkomst te tekenen, waarin de intentie wordt uitgesproken om, al dan niet gezamenlijk, met de ontwikkeling van aquacultuur in de Westergozone aan de slag te gaan. De NOM kan hierin een belangrijke rol vervullen.

Stap 2a – Bijeenkomst met Westergo-gemeenten en Provincie Fryslân

Samenwerking tussen betrokken overheden met betrekking tot de ontwikkeling van aquacultuur zal leiden tot een efficiëntere en meer effectieve en regionaal consistente aanpak. Dit geldt ondermeer op het vlak van planologie en vergunningen waardoor de eenduidigheid in het gebied en de kwaliteit beter kunnen worden geborgd. Dit blijkt een cruciale vestigingsvoorwaarde voor bedrijven te zijn.

Parallel aan het traject met de sector, raden we dan ook aan om een bijeenkomst te beleggen met de overheden en Wetterskip. Tijdens dit overleg kan aan de orden worden verkend wat de mogelijkheden zijn voor een gecoördineerde aanpak van aquacultuur in de Westergozone. Is het mogelijk om één aanspreekpunt aan te wijzen? Ook zal uit het traject met de overheden een visie op de ontwikkeling van aquacultuur moeten voortkomen, waarmee het voor de sector duidelijk is wat er wel en niet mogelijk is.

Stap 2b – Aanwijzen centraal aanspreekpunt

In het vervolgtraject is het wenselijk om één vast aanspreekpunt te hebben vanuit de verschillende overheden.

Stap 3a – Invulling aquacultuurpark

Zoals ook voor andere sectoren geldt, is het ook voor aquacultuur interessant om te kijken naar de mogelijkheden voor clustering van bedrijvigheid. Misschien nog wel meer dan voor andere sectoren, geldt voor aquacultuur dat clustering van bedrijvigheid voordelen kan opleveren in termen van planologische inbedding maar bijvoorbeeld ook in de aanlevering van reststromen (zout water, warmte, CO₂). Ook onderling kunnen de bedrijven elkaar versterken. Binnen de aquacultuur is er immers sprake van een grote mate van (her)gebruik van elkaars producten. Zo kunnen algen worden ingezet als voer voor schelpdieren en dienen zagers als visvoer (in verwerkte vorm) voor de visteelt. Er zijn op die manier binnen de aquacultuur vele koppelingen te leggen. Dit pleit voor een clustering van bedrijvigheid op een zogenaamd aquacultuurpark.

Wat hierbij van groot belang is, is dat de drempel voor deelname in een dergelijk bedrijventerrein voor ondernemers niet te hoog is. Dat impliceert dat de kosten voor vestiging relatief laag zullen moeten zijn. Dit zou gerealiseerd kunnen worden door subsidies beschikbaar te stellen voor bedrijven die zich als een soort pilot op een dergelijk bedrijventerrein willen vestigen. Op deze wijze wordt een aquacultuurpark in eerste instantie als een soort proeftuin opgestart, waar ondernemers met relatief lage kosten de mogelijkheden voor de ontwikkeling van hun bedrijf nader verkennen.

Op basis van de bevindingen in de bijeenkomst met de sector moet een invulling worden gegeven aan het concept aquacultuurpark. In deze invulling moet gekeken worden naar het type bedrijvigheid en de te behalen (schaal)voordelen, een locatiekeuze, een inrichtingsschets en een kostenraming. In deze werkstap wordt ook een quickscan uitgevoerd naar de financieringsmogelijkheden. Het verdient aanbeveling om in deze stap ook vanuit de overheid vertegenwoordiging in te brengen (bijvoorbeeld het centrale aanspreekpunt).

Stap 3b – Solitaire ontwikkeling bedrijven

We gaan er vanuit dat niet alle bedrijven positief staan tegenover clustering en dat er bedrijven zijn die graag op een eigen gekozen locatie aan de slag willen. Voor deze ondernemers wordt een begeleidingsplan op maat gemaakt, waarmee we de ondernemer een 'zachte landing' kunnen geven in het gebied. Hierbij moet een quickscan worden ontwikkeld, waarin onder andere aandacht is voor:

- Locatiekeuze
- Planologie en wetgeving
- Vergunningen
- Ruimtelijke inpassing
- Financiering

Het eindproduct van deze tweede fase bestaat uit:

- *Intentieovereenkomsten met ondernemers die het voornemen hebben zich met aquacultuur in de Westergozone te vestigen en/of door te ontwikkelen*
- *Uitwerking van het concept Aquacultuurpark*
- *Ontwikkeling van een quickscan voor solitaire bedrijven die met aquacultuur in de Westergozone aan de slag willen*
- *Een zichtbaar resultaat 'in het veld' van één of meerdere ondernemers die in de Westergozone met aquacultuur aan de slag gaan*

3 Projectorganisatie, planning en kosten

Organisatie

Voor de uitvoering van dit project wordt een **projectteam** samengesteld vanuit Grontmij:

- Tim Verver, adviseur gebiedsontwikkeling (Grontmij)
- Lorette Verment, adviseur
- Riekje Rusticus, adviseur
- Evert Jan van Nijen, senior adviseur

Daar waar nodig wordt vanuit Grontmij aanvullend specifieke expertise ingezet.

Bij de uitvoering van het project rapporteert het projectteam aan de projectgroep Aquacultuur Westergozone. Deze **projectgroep** bestaat uit:

- Geert Boesjes – Projectbureau Westergozone (vz)
- Hendrik Boekhoud, adviseur landbouw en natuurbeheer (Van Hall Larenstein)
- Durk Durksz (WUR)
- Joep de Vries – NOM
- Geert Knobbe (provincie Fryslân)
- Roelof Bos (provincie Fryslân)
- Jurjen Kingma (LTO Noord)
- Ger Bosklopper (Plattelânsprojekten Noordwest Fryslân)

Vanuit het projectteam zijn Evert Jan van Nijen (Grontmij) en Tim Verver (Grontmij) als opdrachtnemer aanwezig bij overleggen met de projectgroep Aquacultuur Westergozone.

Er wordt een actieve rol van de NOM verwacht als het gaat om het werven van ondernemers voor de pilotbedrijven in de Westergozone. De projectgroep kan de NOM hierin ondersteunen door middel van het eigen netwerk.

Vanuit de projectgroep Aquacultuur Westergozone brengt de voorzitter verslag uit aan de ambtelijke coördinatiegroep Westergozone en de stuurgroep Westergozone (onder voorzitterschap van gedeputeerde de heer S.H. Galema).

Overlegmomenten

Planning

Kostenraming

De beschreven werkzaamheden worden uitgevoerd door Grontmij. Hieronder geven we een inzicht in de kosten per onderdeel.

In het geval van de twee pilotbedrijven zijn de ondernemers zelf voornamelijk verantwoordelijk voor de investering ten aanzien van de bedrijfsvoering. De kosten voor de bedrijfsvoering zijn op dit moment nog moeilijk in te schatten en daarom in deze raming buiten beschouwing gelaten.

In de kosten zijn de volgende werkzaamheden inbegrepen:

- Interne overleg en afstemming tussen Grontmij en Van Hall Larenstein / WUR
- Workshop
- Benutten van kennis en expertise van Grontmij Zeeland vanuit het project Zeeuwse Tong
- Reprokosten

Fout! Geen tekst met opgegeven opmaakprofiel in document.: Fout! Geen tekst met opgegeven opmaakprofiel in document.